

1. Collaboration Tools.
2. Project Tracking.
3. Information-Gathering Tools.
4. Scheduling Software.
5. Workflow Automation.

Being able to align IT with business means bridging the gap that all too often exists between what technology promises and what it actually delivers. Elimination of that gap requires that you find proven methods to minimize cost and maximize benefits of information technology. To have a strong customer base and sustainability we need to have a consistent synchronization of project management and technology management with organization's vision, mission, goals and strategies.

Spending more on project management technology can increase your organizational growth so that you can keep pace with the competition.

1. A guide to the project management body of knowledge - PMBOK® Guide. Project Management Institute; Sixth Edition. September 22, 2017. *URL:* <http://faspa.ir/wp-content/uploads/2017/09/PMBOK6-2017.pdf>

2. Doug Uptmor. Five Technologies That Can Improve Project Management September 20, 2017. *URL:* <https://www.clarizen.com/five-technologies-can-improve-project-management>

3. Project Management Methodologies and Frameworks. *URL:* <https://activecollab.com/project-management>

4. PM² Project Management Methodology. Brussels, Luxembourg, 2018. *URL:* <https://www.pm2alliance.eu/wp-content/uploads/2019/05/PM%C2%B2-project-management-methodology.pdf>

Стецько М. В., к.е.н., доцент
Тернопільський національний економічний
університет, м. Тернопіль, Україна

ВАЖЕЛІ ВИБОРУ ІНСТРУМЕНТІВ ДОВГОСТРОКОВОГО ТА СЕРЕДНЬОСТРОКОВОГО ФІНАНСУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ

Внутрішнє фінансування підприємств є основним джерелом довгострокового і середньострокового фінансового забезпечення та відіграє в цій якості ключову роль в їхній фінансовій політиці. Збільшення капіталу і особливо у великих компаніях, залишається важливим завданням, навіть якщо воно відіграє незначну роль в якості фінансування інвестицій, так як розкриває не тільки фінансові проблеми, а й проблеми управління.

Найбільш значний внесок у дослідження проблем інвестиційної діяльності підприємств внесли вітчизняні та зарубіжні вчені-економісти: О. Барановський, Дж. Бейлі, І. Бланк, О. Гараєв [1], М. Денисенко [2], А. Дамодаран, В. Корнєєв, О. Пристемський [3], Г. Філіна [4], В. Федосов, та ін.

Самофінансування є важливим індикатором фінансового існування сучасного підприємства. Це пов'язано з тим, що самофінансування часто стає об'єктом суперечок, до яких залучаються зацікавлені особи, які беруть участь в господарських процесах підприємства: стейкхолдери та шехолдери. Більшість підприємств приділяють прогнозам самофінансування основну роль в межах своєї

фінансової політики, яка відображена в інвестиційному та фінансовому плануванні. Це означає, що фінансовий менеджер встановлює основні змінні, які визначають майбутні потоки самофінансування. Деякі найбільш значні з цих змінних мають комерційний характер інші ближчі до фінансової сфери і є в компетенції фінансового менеджера.

Фінансові витрати, які підприємство повинно здійснити за взятими в минулому позиками, як правило, обмежують поточні і майбутні можливості самофінансування. Але зв'язки, що існують між кредиторською заборгованістю і самофінансуванням, зазвичай більш складні, ніж ця взаємозалежність. Самофінансування – це одночасно і необхідна умова позики, і засіб її обслуговування. Відомо, що банківські та небанківські фінансово-кредитні установи, які надають кредити підприємству, встановлюють для нього певні критерії, які орієнтуються на минулу і прогнозовану здатність до фінансування, що обмежує обсяги кредиту або поріг покриття фінансових потреб.

Самофінансування є для підприємства основною умовою звернення до позики. Більшість кредиторів погоджуються зазвичай фінансувати проекти підприємства тільки в тому випадку, якщо воно самостійно приймає участь в їх фінансуванні. Крім того, самофінансування підприємства є для кредиторів гарантією погашення позики.

Необхідно відзначити, що незалежно від позиції кредиторів менеджери, які укладають кредитний договір для фінансування інвестиційного проекту, орієнтуються на позитивні результати цього проекту, які дозволять оплатити відсотки, погасити безпосередньо позику, а також забезпечити запас ліквідних коштів, здатних профінансувати всі або частину майбутніх інвестицій на реновацію. У зв'язку з цим сама позика може розглядатися як очікуване в майбутньому самофінансування. Таким чином, між самофінансуванням і позикою існують наступні двосторонні взаємозв'язки: по-перше, зв'язок, який враховує поведінку кредиторів і відображає за допомогою відносних показників можливість підприємства взяти та повернути позику; по-друге, зв'язок, який полягає в тому, що менеджмент підприємства вбачає в позиці майбутнє самофінансування.

Отже політика самофінансування підприємства пов'язана з політикою розподілу прибутку: рішення виплатити більшу або меншу частину свого прибутку акціонерам у формі дивідендів визначає розмір сум, які воно спрямує в резерви. Отже, вибір співвідношення між дивідендами і чистим прибутком звітного року, тобто коефіцієнт розподілу є фундаментальним. Причиною такого вибору є теоретичні підходи до нього та практика розподілу.

Якщо акції товариства вільно котируються на біржі то без сумніву саме в цьому типі компаній різниця між спрямованим в резерви та розподіленим прибутком найлегше піддається аналізу. Отже для компаній, акції яких котируються на біржі, мова йде, про виплату дивідендів значному числу своїх акціонерів, які їй довіряють.

Акціонери, особливо найменш вибагливіші з них, зазвичай вважають за краще отримати дивіденди, які можуть покрити їх найближчі витрати або інші

вкладення. Проте більшість акціонерів, які позбавлені реальної влади в компанії, досить негативно відносяться до самофінансування і не згодні з менеджментом, який дуже часто «в інтересах компанії» переконує в нарощуванні самофінансування як способі її економічного зростання в майбутньому. Насправді проблема значно складніша, і не тільки тому, що склад акціонерів досить різноманітний, але і тому, що при неможливості задовольнити мінімальні вимоги своїх акціонерів, менеджмент піддає компанію на певний ризик. Єдине, що може зробити міноритарний акціонер, щоб висловити свою незгоду з політикою правління і більшості, – це продати власні акції. Якщо така поведінка має масовий характер, то може призвести до стагнації або падіння курсу акцій, що в кінцевому рахунку зробить більш важким і дорогим збільшення капіталу та змусить компанію брати цей процес під контроль.

Отже для інвестора, який вирішує вкласти свої кошти в покупку акцій певної компанії, її минула дивідендна політика є орієнтиром на майбутнє. І якщо він повинен вибрати між цінними паперами двох компаній, що мають приблизно одні й ті ж показники ризику та рівноцінний прибуток, то він вважатиме за краще придбати акції тієї компанії, яка виплачує більше дивідендів. А компанія, що сплачує їх менше, матиме більше труднощів з реалізацією своїх нових емісій. Крім того, щоб збільшити капітал на задану суму, необхідно буде випустити певну кількість цінних паперів, обсяг яких буде більшим, чим нижчим буде курс акцій. Таким чином, в майбутньому по них доведеться виплачувати ще більше дивідендів. Припустивши, що зниження курсу є наслідком політики самофінансування, остання стає ще більш обтяжливою при збільшенні капіталу. Виходить, що підприємство, що віддає перевагу самофінансуванню, може бути змушене відмовитися від емісії нових акцій, тому що вони або складно реалізуються, або стали занадто дорогими.

Список використаних джерел:

1. Гараєва О. Р. Анализ инвестиционных проектов и формирование инвестиционного портфеля. Проблемы современной науки и образования. 2015. № 7 (37). С. 1-2.
2. Денисенко М. Можливості активізації інвестування в сучасних умовах. Економіка України. 2003. № 1. С. 28-32.
3. Пристемський О. С. Самофінансування як основа забезпечення фінансової безпеки підприємства. Вісник Бердянського університету менеджменту. 2012. № 4. С. 106-108.
4. Філіна Г. І. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2007. 320 с.

Терещенко К.О., студентка

Науковий керівник: Мікуляк К.А., асистент

Миколаївський національний аграрний
університет, м. Миколаїв, Україна

**ФІНАНСОВІ ІНСТРУМЕНТИ СТИМУЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ
ПІДПРИЄМСТВ АГРАРНОГО СЕКТОРА**

В умовах адаптації соціально-економічного середовища України до європейських і глобалізаційних процесів одним із головних напрямів розвитку